

Behandelingsvoorstel voor de commissie Ruimte en Groen

Onderwerp: Stand van zaken realisatie huisvesting statushouders per 31 december 2004

Cie-datum : 4 april 2005

Cie-nummer: 2005REG22

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op:	inspraak:
eerdere behandeling in cie: nee	op:
in PS:	op:

Behandelend ambtenaar: W.D. Reinders
Portefeuillehouder: J.M. Ekkers

toestel: 2583339

Inleiding

Wij stellen u regelmatig op de hoogte van de stand van zaken over de huisvesting van statushouders. Deze rapportage gaat over de situatie in het 2^e halfjaar 2004. Gemeenten krijgen ieder halfjaar van het Rijk de opdracht om een bepaald aantal statushouders (asielzoekers met een verblijfsvergunning) te huisvesten. De provincie heeft krachtens de Huisvestingswet het toezicht op de vervulling van de taakstelling door gemeenten. De provincie vervult deze taak voor gemeenten die buiten het BRU-gebied vallen. Aan het eind van ieder halfjaar wordt hiervan verslag gedaan. Voor het Kaderwetgebied i.c. het BRU heeft het desbetreffende dagelijks bestuur een eigen verantwoordelijkheid. De provincie heeft op haar beurt weer een toezichhoudende taak t.o.v. het BRU. Deze rapportage bevat ook de verantwoording over de wijze waarop het BRU haar toezicht heeft verricht (bijlage 2). Deze voortgangsrapportage dient als basis voor het halfjaarlijks verslag aan het Rijk.

Zowel de gemeenten die direct onder het provinciaal toezicht staan als de BRU-gemeenten hebben in de 2^e helft van 2004 meer statushouders gehuisvest dan o.g.v. taakstelling voor die periode noodzakelijk was. Voor de totale periode 1995-2004 hebben de provinciale gemeenten vrijwel al hun taakstellingen gerealiseerd (98%), de BRU-gemeenten 101%. De provincie Utrecht is daarmee een van de best scorende provincies. Veel gemeenten hebben per 1 januari 2005 een kleine achterstand, een klein aantal heeft een fikse achterstand. Voorgesteld wordt met hen bestuurlijk overleg te voeren en tot uiterlijk 1 juli 2005 de gelegenheid te geven hun achterstand in te lopen. Als gemeenten hierin niet slagen zullen wij ons wettelijk instrumentarium inzetten.

Wordt geagendeerd:

- om advies over de volgende vraag (vragen):
- voor oriënterende bespreking, toegespitst op de volgende aspecten:
- voor korte bespreking (er kunnen enkele kleine opmerkingen worden gemaakt) en vervolgens ter kennisneming.
- ter kennisneming, het stuk wordt niet besproken.

Beoogd effect

Het toezicht heeft als doel er voor te zorgen dat gemeenten aan hun taakstellingen voldoen om zodoende statushouders de gelegenheid te geven uit de centrale opvang te vertrekken en in een zelfstandige woning te gaan wonen.

Argumenten

Volgens de Vreemdelingenwet moet de termijn waarbinnen asielzoekers een status ontvangen zo kort mogelijk zijn. Zodra deze status is uitgereikt wordt de procedure in gang gezet die moet leiden tot vertrek uit het asielzoekerscentrum ten behoeve van huisvesting in een gemeente. Het verblijf in het AZC moet zo kort mogelijk worden gehouden om de statushouder zo snel mogelijk zijn/haar inburgeringstraject te kunnen laten starten.

Kanttekeningen

Zowel de gemeenten die onder provinciaal toezicht staan als de BRU-gemeenten hebben in het tweede halfjaar 2004 meer statushouders gehuisvest dan op grond van hun taakstellingen voor die periode nodig was (87 t.o.v. 44 respectievelijk 111 t.o.v. 40). Ondanks deze ontwikkeling heeft een groot aantal gemeenten per 1 januari 2005 een, zij het beperkte, achterstand die voor 1 juli 2005 moet zijn te overbruggen. Enkele gemeenten, zowel provinciale als BRU-gemeenten, hebben nog een fikse achterstand. Enkel hiervan hebben zelfs in de afgelopen periode geen enkele statushouder gehuisvest. Van de provinciale gemeenten zullen Loenen, Woerden, Maarn en Wijk bij Duurstede worden uitgenodigd voor bestuurlijk overleg. Het DB van het BRU zal met Maarssen, De Bilt en IJsselstein overleg voeren.

Over het algemeen zijn gemeenten zich wel bewust van deze wettelijke en maatschappelijke taak en spannen zich in om deze taak te vervullen. Er is een aantal oorzaken waarom achterstanden toch moeizaam worden ingelopen. Er bevinden vrijwel uitsluitend alleenstaande statushouders in de asielzoekerscentra terwijl het woningaanbod vanuit gemeenten voor het grootste deel uit eengezinswoningen bestaat en het grootste deel van deze statushouders zoekt zelf huisvesting en trekt vooral naar de grote steden. Het COA heeft om deze redenen moeite om snel statushouders te matchen met de door de gemeenten ter beschikking gestelde woningen.

Ondanks deze verzachtende omstandigheden moet het toezicht er op gericht zijn dat alle gemeenten op 1 juli 2005 hun achterstand van 31 december 2004 moeten hebben weggewerkt. Voor gemeenten die hierin ondanks herhaalde toezeggingen niet slagen zal de provincie niet moeten schromen het wettelijk instrumentarium in te zetten. Dit betekent dat de in gebreke stellingsprocedure moet worden gestart hetgeen er uiteindelijk toe kan leiden dat de provincie op kosten van de gemeente statushouders gaat huisvesten. Dit vereist overigens wel een zeer zorgvuldige procedure.

Financiën

Geen opmerkingen.

Realisatie

De doelstelling is dat op 1 juli 2005 de gemeenten volledig hun achterstand hebben ingelopen.

Communicatie

Er is een persbericht opgesteld.

Bijlagen

Bijlage 1: Voortgangsrapportage huisvesting statushouders over 2^e helft 2004.

Bijlage 2: Bestuursrapportage BRU over de stand van zaken realisatie huisvesting statushouders per 31 december 2004.

Voortgangsrapportage huisvesting statushouders per 31 december 2004, provincie Utrecht

Inleiding

Op grond van de Huisvestingswet heeft de provincie een toezichhoudende taak bij de realisering van de taakstellingen die gemeenten hebben te vervullen in het kader van de huisvesting van asielzoekers met een verblijfsvergunning, de zogeheten statushouders. Met deze rapportage stellen wij u op de hoogte van de stand van zaken van de realisatie van de taakstellingen huisvesting statushouders in de provincie Utrecht. Het betreft de situatie per 31 december 2004. In deze rapportage wordt aangegeven op welke wijze de provincie het toezicht op de realisatie van de taakstellingen heeft ingevuld. Voor het Kaderwetgebied i.c. het BRU heeft het desbetreffende dagelijks bestuur een eigen verantwoordelijkheid. De provincie heeft op haar beurt een toezichhoudende taak op het BRU. Om deze taak te kunnen uitvoeren is inzicht nodig in de wijze waarop het BRU toezicht uitoefent op de gemeenten. Deze rapportage bevat ook de verantwoording over de wijze waarop het BRU haar toezicht heeft verricht (bijlage 1). De visie wonen "Oog voor wonen" die door provinciale staten in april 2002 is vastgesteld, vormt het beleidskader voor de wijze waarop het toezicht op de realisatie van de taakstelling huisvesting statushouders wordt ingevuld. De realisatie van de taakstellingen wordt getoetst aan de hand van de door gemeenten in te vullen halfjaarlijkse verslagformulieren en de tweewekelijkse realisatiecijfers per gemeente van het Centraalorgaan Opvang Asielzoekers (COA). Alle gemeenten in Nederland krijgen vanaf de 2^e helft van 1995 ieder halfjaar op basis van de Huisvestingswet de taak om een aantal statushouders te huisvesten. Hierbij is het aantal te huisvesten statushouders gerelateerd aan het aantal inwoners van de gemeente.

Ontwikkeling realisatie huisvesting statushouders

Tabel 1. Ontwikkeling realisatie huisvesting statushouders 2^e halfjaar 2004

Gemeente	Taakstelling 2 ^e h 2004	Realisatie 2 ^e 2004	Achterstand - Voorsprong +
Abcoude	1	0	-1
Amerongen	1	4	+3
Amersfoort	8	8	0
Baarn	2	8	+6
Breukelen	1	0	-1
Bunschoten	2	0	-2
De Ronde V.	3	5	+2
Doorn	1	0	-1
Eemnes	1	5	+4
Leersum	1	2	+1
Leusden	2	4	+2
Loenen	1	4	+3
Lopik	1	0	-1
Maarn	1	0	-1
Montfoort	1	4	+3
Oudewater	1	0	-1
Renswoude	1	0	1
Rhenen	2	4	+2
Soest	3	20	+17
Veenendaal	4	7	+3
Woerden	3	12	+9
Woudenberg	1	0	-1
Wijk bij D.	2	0	-2
Totaal	44	87	+43

In tabel 1 is per gemeente aangegeven hoe de ontwikkeling van de realisatie huisvesting statushouders in het tweede halfjaar van 2004 is verlopen

In het tweede halfjaar van 2004 was de taakstelling laag en bedroeg voor de 23 gemeenten die onder ons toezicht vallen 44 personen. In totaal zijn 87 personen gehuisvest. Dertien gemeenten slaagden er in hun taakstelling te volbrengen waarvan 12 gemeenten zelfs meer personen hebben gehuisvest dan wettelijk vereist waren. Tien gemeenten hebben daarentegen geen enkele statushouders gehuisvest. Al met al betekent dit dat de gemeenten gezamenlijk meer gepresteerd hebben dan op grond van hun taakstelling in die periode vereist was en dat daarmee de in de periode 1995–2004 opgelopen achterstand met 43 personen is teruggelopen. Op het eerste gezicht lijkt dit een goed resultaat. Afgezet tegen het resultaat van het eerste halfjaar 2004 (realisatie 131 personen tegenover taakstelling van 164 personen) zijn er in het 2^e halfjaar 2004 evenwel beduidend minder statushouders gehuisvest. Naarmate de taakstelling hoger is spannen de gemeenten zich blijkbaar meer in. Op zich begrijpelijk maar juist de gemeenten met een achterstand hebben in een rustige periode de mogelijkheid hun achterstand in te lopen. Hiervan is in het 2^e halfjaar 2004 te weinig gebruik gemaakt. Van de flink achterlopende gemeenten hebben Breukelen, Maarn en Wijk bij Duurstede in de verslagperiode zelfs geen enkele statushouder gehuisvest. Verderop in de notitie wordt hierop terug gekomen.

In tabel 2 is de ontwikkeling weergegeven van het aantal statushouders dat in de hele periode 1995-2004 in de provinciale gemeenten is gehuisvest.

Tabel 2. Ontwikkeling realisatie huisvesting statushouders periode 1995-2004, bron COA

Gemeente	Taakstelling 1995-2004	Realisatie 1995-2004	Achterstand - Voorsprong +	Realisatie Percentage
Veenendaal	369	430	+61	116
Woudenberg	81	98	+17	121
Baarn	169	174	+5	103
Leersum	56	58	+2	104
Doorn	79	80	+1	101
De Ronde V.	223	223	0	100
Lopik	96	95	-1	99
Leusden	188	186	-2	99
Amerongen	58	55	-3	95
Bunschoten	132	129	-3	97
Renswoude	39	36	-3	92
Abcoude	64	60	-4	94
Amersfoort	758	754	-4	99
Rhenen	120	116	-4	97
Eemnes	64	59	-5	92
Soest	284	278	-6	98
Oudewater	74	67	-7	91
Breukelen	101	91	-10	90
Maarn	51	40	-11	78
Loenen	66	52	-14	81
Montfoort	96	82	-14	85
Wijk bij D.	154	137	-17	89
Woerden	300	265	-35	95
Totaal overige prov. Utrecht	3622	3565	-57	98

Het gaat in totaal om 3565 statushouders tegenover een taakstelling van 3622 personen. Dit komt neer op een realisatiepercentage van 98%.

Zes gemeenten hebben volledig dan wel meer dan de taakstelling gerealiseerd. Twaalf gemeenten hebben een zodanige achterstand dat die per 1 juli 2005 waarschijnlijk voor het grootste deel zal zijn ingelopen. Vier van deze gemeenten (Montfoort, Soest, Eemnes en Oudewater) zijn voortvarend met eerder gemaakte afspraken aan het werk. Dit heeft er toe geleid dat binnen korte tijd de achterstand al aanzienlijk is teruggelopen. Het is om deze reden niet noodzakelijk is met hen op korte termijn bestuurlijk overleg te voeren. Wel zal de voortgang voortdurend gemonitord worden. Op 1 april 2005 wordt opnieuw de balans opgemaakt.

Een vijftal gemeenten heeft evenwel een zodanige achterstand dat bestuurlijk overleg wel noodzakelijk is. Met deze gemeenten zijn/worden aparte afspraken gemaakt.

Met de gemeente Loenen is op 19 november 2004 bestuurlijk overleg gevoerd. De aanleiding hiervoor was dat er onvoldoende zicht was op het volgens eerdere afspraak tijdig (voor 1 januari 2005) inlopen van de achterstand. Op initiatief van de provincie is er overleg geweest met alle betrokken instanties (gemeente, de woningbouwcorporatie en het COA) om te bekijken welke maatregelen op korte termijn mogelijk waren om statushouders te huisvesten. Dit heeft niet geleid tot het gewenste resultaat. Op korte termijn zal over deze situatie opnieuw bestuurlijk overleg worden gevoerd.

Op ons verzoek heeft de gemeente Woerden medio 2004 een Plan van Aanpak opgesteld. Centraal hierin staat een te realiseren complex semi-permanente woningen voor alleenstaande statushouders en alleenstaande jongeren uit de gemeente Woerden. De uitvoering van dit plan loopt de nodige vertraging op als gevolg van verschil van opvatting tussen de gemeente en de woningbouwcorporatie SWW over de voorwaarden waaronder het complex zal worden gerealiseerd. Er wordt hard gewerkt om uit de impasse te raken.

Met de gemeenten Breukelen, Maarn en Wijk bij Duurstede zijn ambtelijke gesprekken gevoerd en afspraken gemaakt over het versneld inlopen van de achterstand. Dit heeft nog niet geleid tot enige verbetering in de situatie.

Naast het wegwerken van achterstanden moet voor 1 juli 2005 ook de taakstelling voor het 1^e halfjaar 2005 worden gerealiseerd. Deze taakstelling is fors en bedraagt voor de 23 gemeenten tezamen 113 personen. De verwachting was dat deze taakstelling lager zou zijn maar als gevolg van het ruimhartiger invullen van de pardonregeling door de Minister van Vreemdelingenbeleid en Integratiebeleid alsook de komst van 1500 uitgenodigde vluchtelingen in de komende drie jaar is de taakstelling ruimer uitgevallen. Deze ontwikkeling is nog meer aanleiding om ontwikkelingen in gemeenten zeer nauwlettend te volgen.

Relatie met Rijksbeleid

Over de situatie rond de huisvesting van statushouders is op 20 december 2004 overleg gevoerd tussen de betrokken Ministers (Verdonk en Dekker), de VNG en het IPO. In dit overleg zijn geen harde data vastgelegd waarop de achterstanden zou moeten zijn weggewerkt. Het Rijk staat er op dat de provincies hun wettelijke taak uitvoeren en de gemeenten desnoods met juridische maatregelen moeten dwingen om hun taakstellingen te realiseren. In het uiterste geval zal de Minister van VROM zelf in de plaats treden van de toezichthouder als deze haar toezichthoudende taak verzaakt. Tegen de achtergrond hiervan heeft Minister Dekker met vier sterk achterlopende provincies (Noord-Brabant, Noord-Holland, Gelderland en Drenthe) overleg gevoerd. De provincies die macro gezien in de pas lopen, waaronder de provincie Utrecht, zullen naar verwachting niet worden uitgenodigd.

De feitelijke praktijk van het huisvesten van statushouders heeft ook de Minister van VROM tot het inzicht gebracht dat het inlopen van achterstanden een lastige zaak is. Deze moeizame praktijk houdt o.a. in dat van de ca 3000 bij het COA geregistreerde statushouders landelijk gezien slechts 500 vrij bemiddelbare alleenstaanden en 70 gezinnen beschikbaar zijn. De overige 2500 personen zijn of al in procedure of hebben bijvoorbeeld medische beperkingen. Het matchen van de groep van 500 alleenstaanden met gemeenten die woonruimte aanbieden verloopt moeizaam. Los van het feit dat het woningaanbod in gemeenten vooral in de kleinere gemeenten over het algemeen bestaat uit eengezinswoningen blijkt de restgroep van 500 alleenstaande statushouders een moeilijk plaatsbare groep te zijn. Het zijn personen die al lange tijd in de asielcentra verblijven. Op verzoek van het COA worden gemeenten en corporaties dringend verzocht deze woningen aan te passen voor bewoning door meerdere alleenstaanden. Als gemeenten een dergelijke woning aan het COA aanbieden gebeurt het regelmatig dat het COA er niet in slaagt hiervoor geschikte personen aan te dragen. Deze woning staat dan enkele maanden leeg hetgeen voor de gemeenten en corporaties een

vervelende situatie is. Ook gebeurt het regelmatig dat een door het COA aangeboden geschikte kandidaat op het laatste moment van de woning afziet doordat hij/zij al elders zelf een woning heeft gevonden. Ook dan heeft de gemeente voor niets een woning enkele maanden beschikbaar moeten houden.

Beleid ten aanzien van achterlopende gemeenten

De provinciale lijn is om gemeenten die een substantiële achterstand hebben (>5 personen) en waar te weinig vooruitgang wordt geboekt eerst ambtelijk hierop aan te spreken. Leidt dit niet tot resultaat dan worden zij uitgenodigd voor bestuurlijk overleg waarin van hen een Plan van Aanpak wordt gevraagd dat voortdurend gemonitord zal worden. Ondanks de soms moeilijke situatie op de lokale woningmarkt moet iedere gemeente zijn wettelijke taak op dit terrein vervullen. Met de nodige inspanningen en creativiteit moet het mogelijk zijn deze groep personen te huisvesten. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen zullen gemeenten tegemoet worden gekomen. De Huisvestingswet biedt hiervoor mogelijkheden. Een van de mogelijkheden is dat de provincie op verzoek van een of meerdere gemeenten zorgt voor een herverdeling van taakstellingen. In dergelijke gevallen moeten gemeenten aan kunnen tonen dat het echt onmogelijk is aan de taakstellingen te voldoen. De Huisvestingswet zal op dit punt naar alle waarschijnlijkheid overigens zodanig worden gewijzigd dat de provincies ook op eigen initiatief kunnen herverdelen. Een beperking is dat de maatregel alleen kan gelden voor de lopende taakstellingen. Op deze manier kunnen achterstanden (die niet uit onwil maar uit onmacht voortkomen) via regionaal maatwerk beter opgelost worden, omdat er in de regio toch al overleg plaatsvindt over woningbouw, stedelijke vernieuwing en het huisvesten van doelgroepen. Er kunnen dan integrale afspraken gemaakt worden over wie wat doet en wanneer. Als een gemeente bewust nalatig is bij het vervullen van deze taak hebben de toezichthouders op grond van de Huisvestingswet de bevoegdheid om op kosten van de gemeente zelf woonruimte te vorderen (in de plaats treding). Dit vereist een zeer zorgvuldige bestuurlijke afweging en een zeer zorgvuldige procedure. In IPO-verband zijn enkele provincies bezig deze procedure in kaart te brengen.

Toezicht BRU

Op basis van de Huisvestingswet heeft uw college een toezichthoudende taak ten aanzien van het BRU. Het dagelijks bestuur van het BRU heeft haar halfjaarlijkse verslag uitgebracht over de wijze waarop zij haar toezichthoudende rol vorm heeft gegeven (zie bijlage 2).

De situatie voor het totaal BRU-gebied is verbeterd ten opzichte van de situatie aan het eind van de vorige verslagperiode. Het totale realisatiepercentage is gestegen van 101% naar 103%. De gemeenten Maarssen, De Bilt en IJsselstein hebben nog een fikse achterstand. Maarssen en De Bilt zijn onder druk van het BRU deze achterstand goed aan het inlopen. Met de gemeente IJsselstein wordt binnenkort opnieuw bestuurlijk overleg gevoerd. De gemeenten Utrecht en Zeist lopen sterk voor en bepalen voor een groot deel de positieve balans in het BRU-gebied.

Rapportage huisvesting statushouders Bestuur Regio Utrecht.

Periode: 2^e helft van 2004

Vastgesteld door het Dagelijks Bestuur op _____ 2005. (geagendeerd voor 14 maart)

1. Inleiding
2. Terugblik rapportage 1^e halfjaar 2004
3. Realisatie taakstelling op landelijk niveau
4. Realisatie taakstelling BRU-gemeenten in het 2^e halfjaar van 2004
5. Realisatie taakstelling per gemeente en een vooruitblik op 1 juli 2005.
6. Conclusies

1. Inleiding

Op grond van de Huisvestingswet heeft het BRU een toezichthoudende taak bij de realisering van de gemeentelijke taakstellingen in het kader van de huisvesting van statushouders (asielaanvragers die uiteindelijk een verblijfsvergunning hebben gekregen). In deze rapportage wordt de realisatie van de taakstellingen besproken. Het betreft de stand aan het einde van de negentiende halfjaarlijkse taakstellingsperiode, per 1 januari 2005.

De rijksoverheid stelt tweemaal per jaar het aantal statushouders vast dat gemeenten moeten huisvesten. Deze taakstelling komt tot stand door het totale aantal statushouders te verdelen over de gemeenten op basis van het bevolkingsaantal.

Deze rapportage bestaat, na de inleiding, uit de volgende onderdelen:

- 2. Terugblik rapportage 1^e halfjaar 2004**
- 3. Realisatie taakstelling op landelijk niveau**
- 4. Realisatie taakstelling BRU-gemeenten in het 2^e halfjaar van 2004**
- 5. Realisatie taakstelling per gemeente en een vooruitblik op 1 juli 2005.**
- 6. Conclusies**

Werkwijze:

De rapportage is gebaseerd op de gegevens van het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA), bestuurlijk overleg met gemeenten, ambtelijk contact en de voortgangsformulieren, opgesteld door het BRU. De gemeenten hebben op de gegevens van het COA gereageerd met het voortgangsformulier van het BRU. Op het formulier worden gemeenten met een achterstand aangesproken op de genomen maatregelen of voorbereiding om de achterstand in te lopen.

2. Terugblik rapportage 1^e halfjaar 2004

De rapportage over het 1^e halfjaar van 2004 is op 4 oktober 2004 door het dagelijks bestuur van het BRU vastgesteld. In de rapportage werd geconcludeerd dat de voorsprong van de regio zal toenemen. Deze voorsprong komt volledig door de voortvarende huisvesting in de gemeenten Zeist en Utrecht.

In de rapportage werd de doelstelling bevestigd, dagelijks bestuur van 5 april 2004, dat alle gemeenten hun achterstand hebben ingelopen op peildatum 31 december 2004. Hierbij werden vijf gemeenten aangemerkt met een achterstand waarvoor extra inspanning noodzakelijk is: Maarssen; De Bilt; Bunnik; IJsselstein en Vianen.

Om de aandacht te vestigen op de extra inspanning zal het BRU iedere gemeente met een achterstand aanspreken op een plan van aanpak. Bij onvoldoende voortgang in het tweede halfjaar van 2004 kan daarop bestuurlijk overleg volgen met de betreffende gemeente.

In de eerste helft van 2004 is bestuurlijk overleg gevoerd met de gemeenten Maarssen en De Bilt.

In hoofdstuk 5 van deze rapportage wordt per gemeente verslag gedaan van de resultaten bij de huisvesting van statushouders.

3. Realisatie taakstelling op landelijk niveau

In Nederland wachtten op peildatum 1 januari 2005 nog 1372 statushouders op huisvesting. Dit zijn 1872 statushouders minder dan op 1 juli 2004. In het kalenderjaar 2004 zijn 7.627 statushouders gehuisvest tegenover een taakstelling van 5.750 in datzelfde jaar. De achterstand is hiermee aanzienlijk ingelopen. Echter dit komt voor een groot deel door de lage taakstelling in 2004. Ter vergelijking; in 2002 en 2003 werden respectievelijk 8422 en 8962 statushouders gehuisvest. De realisatie overstijgt wel de taakstelling waardoor de laatste jaren de achterstanden wel degelijk zijn afgenomen.

De verschillen per provincie en kaderwetgebied zijn echter aanzienlijk evenals de verschillen tussen gemeenten. Op 1 januari 2005 hebben 379 gemeenten een achterstand en slechts 104 gemeenten een voorsprong. De achterlopende gemeenten staan voor de taak 5010 statushouders te huisvesten. Het is duidelijk dat problemen ontstaan bij het inlopen van de achterstanden doordat er geen of onvoldoende statushouders zijn om te huisvesten. Uitvoerders krijgen te maken met onvoldoende vraag bij het, in veel gemeenten met moeite bereikte, aanbod.

Op zich is het doel bereikt als de statushouders zijn gehuisvest maar het proces raakt gefrustreerd terwijl dit proces noodzakelijk blijft om ook in de toekomst statushouders te huisvesten.

Zover is het nog niet, er zijn nog steeds voldoende statushouders om te worden gehuisvest. Van veel gemeenten komen echter wel signalen dat de matching (het koppelen van een statushouder aan het beschikbare aanbod) moeizamer gaat en daardoor meer tijd kost.

Ondertussen is de rijksoverheid druk bezig met het maken van prestatieafspraken met provincies waar een aanzienlijke achterstand is. Tijdelijke huisvesting in containerwoningen wordt daarbij niet geschuwd. Tevens komt er een wetswijziging aan waarmee de rijksoverheid de toezichthouders beter kan aanspreken als de huisvesting achterblijft. Op dit moment worden alleen nog de gebieden aangesproken waar op macroniveau (dus voor het gehele gebied en niet per gemeente) sprake is van een achterstand.

4. Realisatie taakstelling BRU-gemeenten in het 2^e halfjaar van 2004

In bijlage 1 zijn twee tabellen opgenomen met gegevens over de taakstelling per gemeente in het BRU. In tabel 1 wordt het percentage weergegeven van de gerealiseerde totale taakstelling. In tabel 2a staan de gegevens met betrekking tot de taakstelling in 2004, voorsprong en achterstand, en wordt in tabel 2b de nieuwe taakstelling voor de eerste helft van 2005 vermeld, aangevuld met actuele realisatiecijfers.

Het BRU begon in 2004 met een voorsprong op de taakstelling en heeft deze voorsprong zien toenemen, mede door een lage taakstelling in het tweede halfjaar van 2004 van slechts 40 statushouders. In 2004 heeft het BRU 252 statushouders gehuisvest tegenover een taakstelling van 203 statushouders, een realisatiepercentage van 163%. De voorsprong is in het BRU gebied hiermee toegenomen tot 97 statushouders.

Ondanks een regionale voorsprong zijn er binnen het BRU gemeenten met een achterstand in de taakstelling. In totaal hebben zes gemeenten een achterstand van 92 statushouders, bij vier van de zes gemeenten is deze achterstand groter dan een gemiddelde jaarlijkse taakstelling.

De nieuwe taakstelling voor het eerste halfjaar van 2005 is 114 te huisvesten statushouders. Nagenoeg gelijk aan de realisatie in de tweede helft van 2004. Een aantal gemeenten zullen zich, door hun achterstand, extra moeten inspannen, terwijl bij gemeenten met een voorsprong, deze voorsprong zal leiden tot een gematigde huisvesting. Hierdoor is het niet te verwachten dat de voorsprong van het totale BRU gebied nog verder zal toenemen.

De gemeente met de grootste achterstanden zijn, net als voorgaande periodes, de gemeenten Maarssen en De Bilt. De achterstand van deze gemeenten is echter wel drastisch afgenomen. Daarentegen loopt de achterstand in de gemeente IJsselstein op.

Het BRU heeft besloten dat de overige gemeenten van het BRU niet belast worden met de gevolgen van de achterstand in de huisvesting van statushouders. Hiermee is een herverdeling van de taakstelling uitgesloten.

5. Realisatie taakstelling per gemeente en een vooruitblik op 1 juli 2005.

In de vorige periode hadden drie BRU-gemeenten voldaan aan de taakstelling. Nu hebben vier gemeenten voldaan aan de taakstelling, de gemeenten: Houten; Nieuwegein; Utrecht en Zeist. Daarnaast hebben de gemeenten Driebergen-Rijssenburg en Vianen een geringe achterstand van respectievelijk twee en zes statushouders. Vier gemeenten hebben een problematische achterstand, namelijk de gemeenten: Bunnik; De Bilt; IJsselstein en Maarssen.

De gemeenten; één voor één

De gemeente Houten heeft op 1 januari 2005 een voorsprong van één statushouder. De nieuwe taakstelling bedraagt 8 statushouders, waarvan op 1 februari 2005 nog zes statushouders resteren. Naar verwachting zal de realisatie van het restant geen problemen geven voor de gemeente Houten.

De gemeente Nieuwegein heeft evenals de gemeente Houten een voorsprong van één statushouder. Voor 1 juli 2005 moet de gemeente, inclusief de nieuwe taakstelling, nog 11 statushouders huisvesten. Gelet op de inspanningen van de gemeente in het verleden, in 2004 21 statushouders gehuisvest, zijn ook hier geen problemen te verwachten.

De gemeente Utrecht heeft reeds geruime tijd een voorsprong op de huisvesting van statushouders. In 2004 is deze voorsprong toegenomen van 111 statushouders naar een voorsprong van 131 statushouders. In een reactie aan het BRU heeft de gemeente Utrecht aangegeven in 2005 maximaal 30 statushouders te huisvesten. Hiermee zal de gemeente de voorsprong kleiner maken.

De gemeente Zeist is al jarenlang de gemeente met de grootste voorsprong (procentueel). In het afgelopen jaar heeft de gemeente geprofiteerd van deze voorsprong door minder statushouders te huisvesten dan de taakstelling voor 2004. De voorsprong is met 56 statushouders nog steeds aanzienlijk en ook met de nieuwe taakstelling van 11 statushouders zal de gemeente Zeist voorlopig een voorsprong houden.

De gemeente Driebergen-Rijssenburg had een geringe achterstand van twee statushouders per 1 januari 2005. Met de nieuwe taakstelling van 4 te huisvesten statushouders moet de gemeente tot 1 juli 2005 nog 6 statushouders huisvesten.

De gemeente Vianen heeft in de tweede helft van 2004 een oplopende achterstand afgewend door in deze periode tien statushouders te huisvesten. De achterstand was daarmee op 1 januari 2005 teruggelopen tot 6 nog te huisvesten statushouders. In januari meldt het COA dat de huisvesting van 2 statushouders is gerealiseerd (volgens opgave van de gemeente zijn de statushouders reeds in december gehuisvest). Samen met de nieuwe taakstelling voor het eerste halfjaar van 2005 komt de taakstelling daarmee op 8 nog te huisvesten statushouders tot 1 juli 2005. Uit de voortgangsrapportage van de gemeente Vianen blijkt dat de gemeente reeds nieuwe woningen bij het COA heeft aangemeld.

De gemeente Bunnik heeft reeds geruime tijd een achterstand waar weinig verandering in optreedt. Ook in 2004 heeft de gemeente niet meer gerealiseerd dan de taakstelling voor dat jaar, hierdoor is de achterstand gelijk gebleven. Op 21 september heeft het BRU een brief aan de gemeente verstuurd met het verzoek aan te geven op welke wijze de achterstand wordt ingelopen. De gemeente Bunnik heeft hierop gereageerd met de mededeling dat de woningcorporaties in de gemeente worden verzocht met spoed woningen aan te leveren. Dit heeft echter geen resultaten opgeleverd. Op het voortgangsformulier geeft de gemeente de volgende verklaring. Er zijn in de gemeente geschikte woningen vrijgekomen maar de woningcorporatie, Portaal, heeft verzuimd deze te melden bij de gemeente ondanks herhaalde verzoeken. Een interne reorganisatie ligt hieraan ten grondslag. De woningcorporatie heeft toegezegd de achterstand zo spoedig mogelijk in te lopen. Inmiddels worden er weer woningen aangeboden.

De gemeente De Bilt is de achterstand aan het inlopen. Volgens de gegevens van het COA bedroeg de achterstand op 1 januari 2004 47 statushouders, op 1 januari 2005 was deze geslonken tot 24 statushouders. Volgens opgave van de gemeente is de achterstand zelfs teruggelopen tot 4 statushouders maar zijn deze gegevens nog niet verwerkt door het COA. Op het voortgangsformulier, ontvangen op 25 januari 2005, geeft de gemeente aan dat in januari nog zeven mensen worden gehuisvest waarmee de achterstand in 2004 is ingelopen en een deel van de nieuwe taakstelling, 8 statushouders in het eerste halfjaar van 2005, is uitgevoerd.

Het BRU heeft op 28 april bestuurlijk overleg gevoerd over de achterstand, met de verantwoordelijke wethouder en constateert dat het inlopen van de achterstand voortvarend is aangepakt. Deels is dit tot stand gekomen door administratieve correcties maar voor een groot deel ook door een toename van het aantal plaatsingen. Uit de cijfers van het COA is dit slechts deels af te leiden maar dit komt voor een groot deel doordat de gemeente en vluchtelingenwerk zelf de statushouders zoeken en dit niet overlaten aan het COA. Het COA is hierdoor niet in staat de resultaten tijdig te verwerken.

De achterstand in de gemeente IJsselstein dreigt op te lopen. Op 1 januari 2005 is de achterstand 18 statushouders en is deze achterstand licht ingelopen ten opzichte van 1 januari 2004 (23 statushouders). In 2004 heeft de gemeente in totaal 16 statushouders gehuisvest. Om de achterstand in te lopen zal de gemeente een extra inspanning moeten leveren. Op het voortgangsformulier, ontvangen op 14 januari 2005, heeft de gemeente IJsselstein aangegeven vanaf 1 maart 2005 gedurende drie maanden alle vrijkomende éénkamerwoningen en 50% van de tweekamerwoningen aan te bieden aan statushouders. Daarnaast worden ook woningen kamersgewijs verhuurd, inmiddels staan er een aantal kamers leeg voor verhuur. Bovenstaande maatregelen moeten er toe leiden dat de gemeente IJsselstein op korte termijn de achterstand inloopt. Gezien het aanbod in de gemeente IJsselstein is dit haalbaar.

De huisvesting is vooral in de tweede helft van 2004 gestagneerd door beheersproblemen bij de kamersgewijze verhuur. Onbedoeld is er daardoor leegstand ontstaan. Inmiddels heeft de gemeente deze problemen opgelost en zijn de betreffende woningen overgedragen aan de woningcorporatie.

De gemeente Maarssen is binnen het BRU de gemeente met de grootste achterstand, zowel in aantallen als procentueel. Het BRU heeft in 2004 op 17 mei en 26 oktober bestuurlijk overleg gevoerd met de gemeente Maarssen, het laatste bestuurlijk overleg met de gemeente dateert van 13 januari 2005. Onderwerp van de gesprek de achterstand in de gemeente en de voortgang waarmee deze achterstand wordt ingelopen. De gemeente Maarssen heeft een plan van aanpak opgesteld voor het inlopen van de achterstand. Hierin werd aangegeven dat de achterstand weliswaar wordt ingelopen maar dat het niet mogelijk is deze geheel in te lopen per 1 januari 2005.

Uiteindelijk geven de gegevens van het COA aan dat de achterstand op 1 januari 2005 nog 32 statushouders bedraagt. De gemeente meldt echter dat deze gegevens niet zijn bijgewerkt en dat in 2004 zeven statushouders meer zijn gehuisvest waarmee de achterstand feitelijk uitkomt op 25 statushouders. De nieuwe taakstelling voor de gemeente bedraagt 8 statushouders voor de eerste helft van 2005. Tot 1 juli moet de gemeente 33 statushouders huisvesten. De inhaalslag van de gemeente is waarneembaar vanaf september 2004, vanaf deze periode is de achterstand met 34 afgenomen. Met dit tempo kan per 1 juli aan de gehele taakstelling zijn voldaan.

In het laatste bestuurlijke gesprek is afgesproken de gemeente Maarssen een laatste termijn, tot en met mei 2005, te geven om de achterstand in te lopen. Blijkt dat de gemeente zich onvoldoende heeft ingespannen om aan deze taakstelling te voldoen dan moet het BRU op kosten van de gemeente de taakstelling realiseren. Ondertussen heeft de gemeente afspraken met het COA afspraken gemaakt om een lijst van statushouders aan te leveren waarmee de gemeente zich verplicht tot het aanbieden van woningen.

6 Conclusies

- Het BRU heeft als regio een voorsprong op de realisatie van de taakstelling;
- De gemeente Zeist en Utrecht hebben al geruime tijd een voorsprong en gebruiken deze voorsprong voor de komende taakstellingen, naar verwachting zal de regionale voorsprong niet verder toenemen;
- Een aantal gemeenten met een grote achterstand heeft zich extra ingespannen om de achterstanden in te lopen;
- De doelstelling is hiermee deels bereikt (doelstelling: iedere gemeente heeft op 31 december 2004 de achterstand weggewerkt);

- De gemeenten Utrecht, Zeist, Houten, Nieuwegein hebben geen achterstand meer;
- In de gemeenten Driebergen-Rijssenburg en Vianen is de achterstand minimaal;
- De gemeente De Bilt heeft volgens het COA gegevens nog een aanzienlijke achterstand maar volgens opgave van de gemeente is de doelstelling bereikt maar heeft het COA nog niet alles kunnen verwerken.
- De achterstand is problematisch is drie gemeenten: Maarssen; IJsselstein en Bunnik;
- Deze drie gemeenten hebben maatregelen genomen om de achterstand in te lopen;
- De gemeente Maarssen is vanaf september 2004 de achterstand versneld aan het inlopen en voldoet met dit tempo in mei 2005 aan de taakstelling;
- De gemeenten IJsselstein en Bunnik hebben inmiddels maatregelen genomen om per 1 juli 2005 aan de volledige taakstelling te voldoen;
- Het BRU heeft met twee gemeenten, Maarssen en De Bilt, bestuurlijk overleg gevoerd in 2004;
- Het BRU houdt een oog op de voortgang in de achterlopende gemeenten;
- Bij onvoldoende voortgang vindt bestuurlijk overleg plaats tussen de portefeuillehouder van het BRU en de betreffende gemeente,
- de portefeuillehouder van het BRU heeft de gemeenten van dit voornemen reeds op de hoogte gesteld.

Bijlage: Realisatie, voorsprong en achterstand, rapportage 2^e helft 2004

Tabel 1: Realisatie totale taakstelling, realisatie als percentage van de taakstelling

Gemeente	Totaal gerealiseerd 01-01-2005	% gerealiseerd 01-01-2005	% gerealiseerd 01-07-2004	% gerealiseerd 01-01-2004	% gerealiseerd 01-01-2003	% gerealiseerd 01-01-2002	% gerealiseerd 01-01-2001
Maarsse	238	88 %	79 %	81 %	73 %	76 %	75 %
De Bilt	262	92 %	85 %	83 %	82 %	81 %	81 %
IJsselstein	151	89 %	88 %	85 %	87 %	94 %	99 %
Vianen	126	95 %	89 %	94 %	92 %	100 %	g.g.
Bunnik	91	90 %	90 %	90 %	85 %	92 %	97 %
Driebergen- Rijssenburg	125	98 %	98 %	102 %	92 %	100 %	79 %
Nieuwegein	391	100 %	99 %	102 %	100 %	89 %	79 %
Houten	219	100 %	100 %	100 %	98 %	103 %	111 %
Utrecht	1.725	108 %	107 %	107 %	100 %	93 %	92 %
Zeist	438	115 %	116 %	117 %	108 %	109 %	114 %
Totaal	3.766	103 %	101 %				

bron: COA, bewerking BRU

Tabel 2a: Terugblik 2004 voorsprong / achterstand

Gemeente	Achterstand 01-01- 2004	Taakstelli ng 1 ^e en 2 ^e helft	Te realiseren taakstellin g	Gerealiseerd 1 ^e en 2 ^e helft	Gerealiseerd 2 ^e helft	% Gerealiseerd taakstelling 2004
	A	B	A + B = C	D		(D / C)*100
Bunnik	10	5	15	5	1	33 %
De Bilt	47	15	62	38	22	61 %
Driebergen-Rijsenburg	-3	7	4	2	2	50 %
Houten	-1	15	14	15	4	100 %
IJsselstein	23	11	34	16	4	47 %
Maarssen	49	14	63	31	28	49 %
Nieuwegein	-8	21	13	14	10	108 %
Utrecht	-111	87	-24	107	29	n.v.t.
Vianen	8	8	16	10	10	63 %
Zeist	-62	20	-42	14	1	n.v.t.
Totaal	-48	203	155	252	111	163 %

bron: COA, bewerking BRU

Tabel 2b: Vooruitblik 2^e helft 2004 voorsprong / achterstand

Gemeente	Achterstand 01-01-2005	Voorspron g 01-01-2005	Nieuwe taakstelling 1 ^e helft 2005	Te realiseren tot 01-07-2005 Stand 01-01-2005	Gerealiseerd in Januari	Te realiseren tot 01-07-2005 Stand 01-02-2005
	Bunnik	10		3	13	0
De Bilt	24		8	32	9	23
Driebergen-Rijsenburg	2		4	6	0	6
Houten		-1	8	7	1	6
IJsselstein	18		7	25	0	25
Maarssen	32		8	40	6	34
Nieuwegein		-1	12	11	0	11
Utrecht		-131	49	-82	0	-82
Vianen	6		4	10	2	8
Zeist		-56	11	-46	0	-46
Totaal	92	-189	114		18	

bron: COA, bewerking BRU